

BEVÁNDORLÁSI ÉS ÁLLAMPOLGÁRSÁGI HIVATAL

Iktatószám: 106-Ti-50252/ 1 /2016

**dr. Pardavi Márta asszony részére,
társelnök**

Magyar Helsinki Bizottság

Budapest

Tisztelt Társelnök Asszony!

A Magyar Helsinki Bizottságnak (a továbbiakban: Bizottság) a röszkei tranzitónában 2016. augusztus 18-án tett látogatásáról készült jelentést tartalmazó levele kapcsán jelezni kívánom, hogy a jelentésben szereplő egyes kérdések a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (a továbbiakban: Hivatal), valamint a Bizottság között 2016. szeptember 20-án folytatott személyes egyeztetés során megválaszolásra kerültek, az egyeztetésen elhangzottakat fenntartva azokat itt megismételni nem kívánom. Erre tekintettel jelen levelemben a fenti jelentésnek csak azon megállapításai kapcsán kívánom észrevételeimről tájékoztatni, amelyek nem képezték a személyes egyeztetés tárgyát.

A Bizottság általános megállapításai között javasolta, hogy a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal a várakozók részére biztosítsa sátrakat elhelyezését a tranzitóna területén. Ahogy azt a Bizottság korábbi, 2016. április 22-én tett látogatásáról szóló jelentése vonatkozásában is kifejtettem, a tranzitóna a határtól 2 méterre, relatíve szűk, behatárolt területre korlátozódva helyezkedik el. Belátható, hogy e szűk területen sátrak felállítása a tranzitónához való hozzáférés ellehetetlenítését eredményezné, a határtól távolabb eső szerb területen pedig nincs a magyar hatóságoknak joghatósága.

A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló Európai Parlament és Tanács 2013/32/EU irányelv (2013. június 26.) 6. cikk (5) bekezdésére való hivatkozást hibásnak tartom annyiban, hogy a tranzitóna előtt várakozók nem tartózkodnak Magyarországon területén, sőt az Európai Unió tagállamainak területén sem, így álláspontom szerint az Irányelv rendelkezései az ilyen személyekre nem alkalmazhatók. Hangsúlyozni szükséges, hogy a tranzitóna előtt várakozók bármikor benyújthatják menedékjog iránti kérelmüket a helyszínen lévő szerb hatóságok előtt, melynek eredményeként valamely szerb befogadó állomáson kerülnének elhelyezésre, ahol rendelkezésükre áll szállás és ellátás, és ahol nemzetközi védelem iránti kérelmüket is megvizsgálják.

Tájékoztatom, hogy a tranzitóna bejáratánál több nyelven, a határon lefolytatott eljárásról szóló tájékoztatók, illetve a menekültügyi eljárásról szóló általános jellegű információk vannak elhelyezve. Mivel a beléptetés során a sérülékeny személyek elsőbbséget élveznek, a

bekerülést szabályozó rendszert illető részletesebb tájékoztatók adott esetben félreértésre adhatnak alapot és további konfliktushoz vezethetnek a várakozók között, így ilyenek elhelyezését nem tartom indokoltnak.

A Hivatal a tranzitóna speciális adottságait figyelembe véve mindent megtesz a gyors és hatékony ügyintézés és a kérelmezőknek az ország területére történő mielőbb beléptetése érdekében, különös tekintettel a sérülékeny csoportok tagjaira. A sérülékenység vizsgálatával összefüggésben említett konkrét eset kapcsán jelzem, hogy a szolgálatot teljesítő honvédorvos 2016. augusztus 16-án megvizsgálta a kérelmezőt, de nem állapított meg sérülékenységre utaló jeleket. 2016. augusztus 22-én a kérelmező orvosi vizsgálatra jelentkezett, és mivel ekkor pszichiáteri szakvégtettséggel rendelkező honvédorvos rendelt, a Hivatal kérésére megvizsgálta a depresszióra hivatkozó külföldit. A Hivatal munkatársa a vizsgálat eredményéről csak szóbeli tájékoztatást kapott, amely tényt és az orvos azon megállapítását, mely szerint a külföldi esetében nem indokolt a sérülékeny személyeket megillető különleges bánásmód, hivatalos feljegyzésben rögzített.

A jelentés a tranzitónában történő tartózkodásra a korábbiakhoz hasonlóan változatlanul és következetesen fogva tartásként hivatkozik. A Hivatal korábban többször kifejtette, hogy azon kérelmezők, akiknek a tranzitónában folyik az eljárása és a tranzitszálláson kerülnek elhelyezésre, nem minősülnek fogvatartottnak. A külföldiek a tranzitónába önként lépnek be, ott önként tartózkodnak, és – mint arra számos esetben volt példa – onnan Szerbia irányába bármikor szabadon távozhatnak, ha nem kívánnak a magyar állam nyújtotta menedékjog intézményének lehetőségével élni. A kérelmezők személyes szabadsága nem kerül korlátozásra, a tranzitónában való tartózkodás tehát nem fogva tartás. Minderre tekintettel értelmezhetetlen a Bizottság azon javaslata is, amely a határon lefolytatott eljárás bírói felülvizsgálatára irányul, ugyanis nincsen olyan körülmény, amely megalapozná a bírói felülvizsgálat lehetőségét.

Erre tekintettel a menekültügyi őrizet végrehajtására irányadó szabályozás sem lehet releváns a tranzitónák vonatkozásában, így álláspontom szerint nem megalapozott a Bizottság azon javaslata, mely szerint a Hivatal a menekültügyi őrzött befogadó központokhoz hasonló körülményeket biztosítson a tranzitónában tartózkodó kérelmezők számára, például a szabadidő eltöltése tekintetében.

A Hivatal a tranzitóna működésének első napjától kezdve biztosítja a rendszeres (többszöri) étkezést a kérelmezők részére, amiből az egyik alkalom meleg ételt jelent. Civil szervezetek segélyáru, valamint adományok osztásával ugyancsak közreműködnek a tranzitónában tartózkodó külföldiek ételmezésében és ellátásában. Tájékoztatom, hogy a Hivatal munkatársai a kérelmezők figyelmét folyamatosan felhívják arra, hogy a naponta kapott romlandó élelmiszert azonnal fogyasszák el, és ne raktározzák, tekintettel arra, hogy a rendszeres étkeztetés minden nap biztosítva van számukra.

A cigarettavásárlással kapcsolatos észrevételeire tekintettel tájékoztatom, hogy a nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény 4. § (1) bekezdése határozza meg a nem zárt légtérű dohányzóhely kijelölésének és fenntartásának szabályait. Ennek értelmében dohányzóhely – a szórakoztató, vendéglátó szolgáltatást nyújtó közforgalmú intézmények kivételével – a közforgalmú intézmény bejáratától számított 5 méteres távolságon belül nem jelölhető ki. Ez a szabályozás a tranzitónák esetében nem értelmezhető.

Hangsúlyozandó továbbá, hogy a dohánytermékek előállításáról, forgalomba hozataláról és ellenőrzéséről, a kombinált figyelmeztetésekről, valamint az egészségvédelmi bírság

alkalmazásának részletes szabályairól szóló 39/2013. (II. 14.) Korm. rendelet szigorú szabályokat határoz meg a dohánytermékek kereskedelmi forgalmazását (dohánytermékek tárolása, szállítása stb.) illetően, amelyek a tranzitónában nem állnak fenn.

Amint a Bizottság korábbi jelentése kapcsán is tájékoztattam az orvosi ellátás témakörében, nincs akadálya annak, hogy az orvos szükség esetén bemenjen a kérelmezők számára kijelölt konténerekhez. A megfelelő felszereléssel ellátott orvosi szoba azonban külön konténerben került kialakításra, és értelemszerűen itt zajlik a kérelmezők orvosi vizsgálata. Tekintettel arra, hogy az orvosi jelenlét nem állandó, előfordulhat, hogy az orvos a kérelmezőt csak másnap tudja megvizsgálni. Ennek nyilvánvaló feltétele, hogy a kérelmező időben jelezze a 24 órában jelenlévő szociális munkások irányába, ha orvosi ellátásra van szüksége. Emellett a röszei és tompai tranzitónában a honvédség állományába tartozó orvosokon kívül az SOS Gyermekfalvak Magyarországi Alapítványa által megbízott gyermekorvosok is tevékenykednek.

Tájékoztatom, hogy a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Migrációs Egészségügyi Szolgálatának tagjai hetente kétszer nyújtanak pszichoszociális segítséget a tranzitónában várakozók számára. Emellett a Hivatal nyitott és őrzött befogadó intézményeiben szakszerű pszichoszociális segítséget nyújtó Cordelia Alapítvány 2016 szeptemberében hosszabb távra szóló, a tranzitónák területére való belépési engedélyt kérelmezett annak érdekében, hogy a tranzitónákban is szakszerű segítséget nyújthasson az arra rászoruló személyeknek.

A kérelmezők tájékoztatása és a jogi segítségnyújtás kapcsán jelzem, hogy a Hivatal munkatársai a kérelmezőket az eljárás minden részletére kiterjedő, megfelelő tájékoztatással látják el a kirendelt tolmácsok révén, illetve távtolmácsolás útján. Az erről szóló írásos tájékoztató átvételét a kérelmezők aláírásukkal hitelesítik. A tájékoztató több nyelven is rendelkezésre áll, rendszerint azon országok nyelvén is, ahonnan nagyobb számú kérelmező érkezik hazánkba. A kérelmezők ügyük állásáról minden nap érdeklődhetnek az ügyintézőknél, tekintettel arra, hogy a menekültügyi ügyintézés a hét valamennyi napján folyamatosan zajlik a tranzitónákban.

Emellett a röszei tranzitónában a Csongrád Megyei Kormányhivatal, a tompai tranzitónában pedig a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal ingyenes jogi segítségnyújtást biztosít a kérelmezők számára a hét minden napján, amely hatóságok jogi képviselői ellátásáról is gondoskodnak igény esetén. A Kormányhivatal által biztosított ingyenes jogi segítségnyújtásról munkatársam a Bizottságot a tompai tranzitónában 2016. szeptember 12-én tett látogatása során részletesen tájékoztatta.

Budapest, 2015. október 6.

Üdvözlettel

Dr. Végh Zsuzsanna
főigazgató